

nekake otoke, na katerih bodo razvrščene posamezne vrste živil.

15. Za glavnega tajnika uprave gledališča in za pomočnika intendanta je imenovan Pavel Golia, doslej ravnatelj dramskega gledališča v Beogradu.

18. V Leonišču je preminul odvetnik dr. Josip Serbec, starosta celjskih Slovencev. Njegovo truplo je bilo prepeljano v Celje.

22. Umrila je Julija Andrejkova, soproga Jerneja Andrejke, podpolkovnika v p.

OKTOBER 1925

3. Semkaj je prispel M. C. Burkitt, profesor prazgodovinske arheologije na univerzi v Cambridgeu. V spremstvu dr. Nika Županiča si je ogledal zbirke Narodnega muzeja, kjer so ga zlasti zanimali ostanki z barja.

7. Umril je dr. Ivan Sušteršič, bivši deželni glavar kranjski. Rodil se je 29. maja 1863 v Ribnici. Po dovršenih juridičnih študijah s promocijo 1889 na graški univerzi se je posvetil odvetništvu, hkrati pa je že zgodaj aktivno posegel v politiko. Pod idejnim vodstvom dr. Mahničiča je bilo tedaj katoliško gibanje na zmagovitem pohodu in dr. Sušteršič se mu je postavil v prvo vrsto. Kmalu je bilo vodstvo politike v njegovih rokah, k čemur mu je pripomogla izredna politična nadarjenost, taktična spretnost ter neutrudna delavnost. Ustanovil in organiziral je Slovensko ljudsko stranko, ki jo je vodil od uspeha do uspeha. 1896 je bil prvič izvoljen v deželni zbor, 1902 je postal poslanec v dunajskem parlamentu, kjer je kmalu igral vodilno vlogo, 1912 jn postal deželni glavar kranjski, kar je bil do prevrata, ko se je izselil na Solnograško in potem na Tirolsko. Pred volitvami 1923 in potem ko je bil izdal brošuro »Moj odgovor«, v kateri je objavil svojo izpoved, se je povrnil v domovino ter hotel spet aktivno poseči v politiko. Toda to je bil le izjalovljen poizkus. Tedaj je tudi ustanovil »Ljudski dnevnik«, ki se je kmalu izpremenil v »Ljudski tednik«; pa tudi ta je kmalu nehal izhajati. Zadnje leto pred smrtjo se je politiki popolnoma odtegnil. Pokojnik je zavzemal v dobi svojega velikega političnega razmaha mnoga odlična mesta, bil je častni član številnih občin in društev in imel je visoka odlikovanja. Pokojnikov duhovni lik bo ostal vedno kot eden najmarkantnejših v novejši zgodovini slovenskega naroda. (Slika v »Kroniki« 1934, str. 75.)

11. Ljubljana, pa tudi skoraj vsi večji kraji Slovenije so se z manifestacijami spominjali 5. obletnice žalostnega koroškega plebiscita. Z zborovanja v Ljubljani je bila poslana vladi v Beogradu spomenica, ki izraža skrb za naš

živelj na Koroškem ter prošnjo, da napravi vlada vse, da se ta kos slovenske zemlje priključi naši državi.

23. V dvorani »Kina Matic« se je pod predsedstvom načelnika finančnega oddelka zbornice za TOI Josipa Lenarčiča z Vrhnike vršilo protestno zborovanje proti neznošnim davčnim bremenom. Sprejeta je bila resolucija, ki je bila potem poslana na odločujoča mesta.

NOVEMBER 1925

6. Semkaj je prispel znani ameriški propagator protialkoholnega gibanja U. Johnson, ki se je bil v svetovni vojni kot publicist krepko zavzemal za koristi Jugoslavije.

8. Radi požiga in razdejanja uredništva in tiskarne Edinosti v Trstu so bile tu velike demonstracije proti Italiji.

13. Po vsej Sloveniji so nastale katastrofalne poplave. Ljubljansko barje je skoraj vse pod vodo. Škoda je ogromna.

16. Nocoj je bila slovesno otvorjena Miklošičeva cesta, na kateri so bila pred dnevi končana zadnja dela z asfaltiranjem. — Na iniciativo predsednika gerentskega sveta dr. Dinka Puca je bilo ustanovljeno »Udruženje slovenskih avtonomnih mest« s sedežem in tajništvom v Ljubljani.

21. Semkaj je dopotoval novi prosvetni minister Stjepan Radič. Na postaji so ga pozdravili zastopniki oblasti, proforskega društva in njegovi politični pristaši. — Začasni šef prosvetnega oddelka dr. Pavel Pestotnik je razrešen svojih dolžnosti. Za njegovega naslednika je imenovan profesor dr. Dragotin Lončar.

DECEMBER 1925

12. Rektorat univerze v Ljubljani je poslal ministrskemu predsedniku v Beogradu svoj manifest, v katerem utemeljuje potrebo po obstanku tukajšnje univerze. Ta manifest je v zvezi z resnimi vestmi o redukciji vseučilišč v državi, po katerih naj bi ostal v Ljubljani samo montanistični oddelek.

15. Vodstvo licealne knjižnice v Ljubljani je prevzel mesto upokojenega ravnatelja dr. A. Žigona profesor dr. Janko Šlebinger.

18. Umril je Lovro Tepina, ravnatelj bolnice za živino in podkovske šole v Ljubljani. Rodil se je 1882 v Stražišču pri Kranju. Gimnazijo je končal v Kranju, živinozdravniške študije pa na dunajski živinozdravniški visoki šoli. Napisal je več strokovnih člankov in je bil znan predavatelj iz svoje stroke.

IZ NAŠIH MEST

UMRLI SO:

Otmar Reiser †

V začetku letošnje pomladi je legel na pokopališču v Studencih pri Mariboru k večnemu počitku dr. h. c. *Otmar Reiser*, ornitolog svetovnega slovesa, prvi specialist balkanske ornitologije ter eden od graditeljev prirodopisnega oddelka muzeja v Mariboru.

Otmar Reiser se je rodil dne 21. decembra 1861 na Dunaju kot sin odvetnika iz politično in gospodarsko za Maribor XIX. stoletja pomembne rodbine. Gimnazijo je študiral na Dunaju in v Dunajskem Novem mestu, kjer je imel za profesorja grščine med drugim tudi Frana Detelo, katerega je hranil vse življenje v hvaležnem spominu. Po maturi v Dunajskem Novem mestu l. 1882. je odšel O. Reiser na visoko šolo za zemljedelstvo (Hochschule für Bodenkultur) in l. 1887. diplomiral za gozdarja. Po diplomu ga je avstro-ogrsko finančno ministrstvo poslalo v

Sarajevo; tu je O. Reiser najpreje kot volonter, od l. 1888. pa kot kustos ustanovil in organiziral prirodopisni oddelek Sarajevskega zemaljskega muzeja in ga vodil do 18. septembra 1919, ko je predal zbirke Stj. Bolkayu. Večer življenja je preživel največ na Hrastju pri Pekrah na zelenih in vinorodnih pohorskih vznožjih na jugu od Maribora, kjer je postal l. 1932. doktor honoris causa graške univerze in kjer ga je pokosila smrt 31. marca 1936.

Znanstveno je začel O. Reiser delovati v visokošolski dobi na ozemlju mariborske okolice, katero je spoznal iz pekrskega rodbinskega posestva kot eden prvih smotrnih turistov, kot lovec in kot prirodopisec. Sad Reiserjevega visokošolskega študija v mariborski okolici je njegovo prvo sistematsko delo »Verzeichniss der im Gebiete der k. k. Bezirkshauptmannschaft Marburg a. Drau einschließlich des Donati- und Wotschgebirges vorkommenden Holzgewächse (gesammelt und zusammengestellt von Othmar Reiser, stud. forest.« Samozaložba. Pekre pri Ma-

Dr. Otmar Reiser

France Reitz

Avgust Sušnik

Vladimír Pušenjak

riboru 1885. 8° 12 str.) Iz mladostnega botanika pa se je Reiser preko lovca razvijal vse bolj v zoologa in v Sarajevu se je razvil v avtoriteto svetovne ornitologije, kar dokazuje najlepše dejstvo, da je bil ob smrti član osmih znanstvenih ustanov, med njimi dunajske akademije znanosti in londonske ornitološke družbe.

Reiserjeva pot v službo l. 1887. iz Slav. Broda v Sarajevu je bilo tudi prvo študijsko potovanje po Balkanskem polotoku, katero je kot lovec s puško v roki in v družbi svojega psa izvršil v štirih dneh. Pozneje je na nešteti manjših potovanjih po Bosni in Hercegovini ter na devetih večjih znanstvenih potovanjih proučeval ornitologijo Balkana ter prišel kot tak v ozke, prijateljske stike z drugimi znanstvenimi zastopniki Balkanskega polotoka, tako n. pr. z geografom Jovanom Cvijičem, prav posebno pa še z drugim strokovnjakom na polju balkanske ornitologije, z bolgarskim knezom in carjem Ferdinandom. Med balkanskimi študijami O. Reiserja je omeniti na prvem mestu potovanje l. 1898. v Grčijo in l. 1902. na egejske otoke; izmed drugih pa je najvažnejše Reiserjevo sodelovanje pri ekspediciji dunajske akademije znanosti l. 1903. v severno Brazilijo, na kateri je Reiser zbral okoli 4000 vrst ptičjih jajc in o kateri je tudi napisal delovno poročilo. V sarajevskem Glasniku zemaljskega muzeja je priobčeval izsledke svojih bosanskih študij od ustanovitve l. 1889. pa do l. 1914., v katerem letu je resumarno podal poročilo o lastnem muzejskem delu v Sarajevu. Za prirodopisno sliko Bosne in Hercegovine v »Österreich-ungarische Monarchie in Wort und Bild« je prispeval bistveno gradivo. V mednarodnem ornitološkem svetu pa se je prvič uveljavil na mednarodnem ornitološkem kongresu v Budapešti l. 1891. Rezultate svojih študij na Balkanskem polotoku pa je strnil v monumentalnem delu *Ornis balcanica*, od katerega so do danes izšli trije zvezki, medtem ko je četrti zvezek, ki pa je v bistvu prvi, ostal v konceptnem rokopisu. Nadaljnji rezultat Reiserjevih balkanskih študij je ogromna zbirka 16.000 ptičjih jajc, pač najpomembnejša Srednje Evrope, ki je z njegovo smrtjo prešla v last dunajskega prirodopisnega muzeja, kjer tvori sestavni del 23.000 komadov velike zbirke.

Pokoj je užival O. Reiser v poletnih mesecih na svojem posestvu pri Pekrah, v zimskih mesecih pa na Dunaju. Na Dunaju je katalogiziral v prirodopisnem muzeju svojo ornitološko zbirko, jo kritično študiral ter pripravljaval za tisk zadnji zvezek *Ornis balcanicae*. V Pekrah pa je poleti in jeseni nadaljeval tradicijo svoje mladosti v spoznavanju in študiju mariborske okolice, katero je prirodopisno poznal vsestransko ko nikdo drugi; obenem pa je stalno zasledoval delo v mariborskem muzeju. Ko se je v Mariboru ustanovilo l. 1902. Muzejsko društvo, mu je stopil O. Reiser takoj ob stran in baš z njegovo pomočjo in z njegovim znanjem je nastala v mariborskem muzeju popolna zbirka podravskih ptičev, lepa zbirka podravskih ptičjih jajc in popolna zbirka vseh vrst lesa, ki raste v

Podravju. Ob svoji smrti je zapustil na svojem posestvu lepo domačo ornitološko zbirko, ki bo najbrže v bližnji bodočnosti dopolnila Reiserjevo življenjsko sodelovanje z mariborskimi muzejem v zaključeno in enotno ornitološko zbirko Podravja. Vzporedno s sodelovanjem pri zbiranju ornitološkega gradiva za mariborski muzej je pripravljaval O. Reiser izdajo dela o ptičih v mariborski okolici. Knjiga je izšla l. 1925. v Gradcu v založbi Prirodopisnega društva na Štajerskem (*Die Vögel von Marburg an der Drau. Nebst Erinnerungen an den steierischen Ornithologen Eduard Seidensacher*. 8°. 143 strani), kjer opisuje 227 ptič. Namera izdati delo tudi v slovenščini se O. Reiserju ni posrečila, pač pa je delo služilo kot izhodišče za referat S. Antiča v *Izvestju Muzejskega društva v Mariboru I*, 1932, o pticah mariborske okolice. V nemščini in v slovenščini (v prevodu Fr. Mišiča) pa je O. Reiser izdal v samozaložbi topografsko sliko Sv. Bolfenka na Pohorju (*Sv. Bolfenk na Pohorju*. Maribor 1933. 8°. 16 str.), v kateri nas seznanja z zgodovino pokrajinsko zanimive in častitljive stavbe ter s prirodopisnim značajem njene okolice. Z brošuro o Sv. Bolfenku n. P. se je O. Reiser povrnil v svojo mladost, v kateri je po trikrat na dan napravil pot iz Peker k Sv. Bolfenku in nazaj in ko je zopet od izključne ornitologije ponovno začel študirati geologijo, botaniko, zoologijo in kulturo tal, torej celotni prirodopis mariborske okolice. Pri tem pa je z zanimanjem spremljal znanstveno delo povojnega Maribora ter ga pospeševal z nasveti ter posredovanji v ino-zemstvu. Navdušeno je pozdravil *Izvestje Muzejskega društva v Mariboru* in dobrohotno dovolil l. 1934. arheološka izkopavanja na svojem posestvu pri Sv. Bolfenku n. P., ki so odkrila srednjeveško tičnico in tako nakazala izvor Sv. Bolfenka n. P. v srednjeveški lovski koči ali lovski zgradbi sploh.

O. Reiser je bil po rodu in po mišljenju Nemeč. Poznanje Balkanskega polotoka in slovenskih dežel, zlasti Podravja ter najožje sožitje s kraji in ljudmi na slovenskem jugu pa je povzročilo, da je Reiser kot otrok velemesta, a kot velik prijatelj narode s slovenskim jugom čutil ter vedno predvsem gledal v njem bogato narodo, ki ga je zanimala. In tudi ko so se razvijale prilike, zlasti ob prevratu, v smeri, ki je bila nasprotna njegovemu nemškemu mišljenju, je bil O. Reiser mož, ki je razmere pri nas v Podravju ter na Balkanu doumel ter razumel razvoj tudi s stališča malih narodov. In radi tega, predvsem pa radi znanstvenega ornitološkega dela na Balkanskem polotoku homo vsi Jugoslovani ohranili O. Reiserja v trajnem spominu; na Slovenskem posebej pa bo spomin na O. Reiserja gojil Maribor, kjer si je pokojnik postavil z ornitološko in lesno zbirko v muzeju trajen spomenik, v prirodopisnem opisovanju mariborske okolice pa vzbujal ljubezen in zanimanje za lepo Podravje nam vsem.

Franjo Baš.

Evgenija Hribarjeva

Rafael Thaler

Karel Kauschegg

Ana Majdičeva

Dr. Rado Schober, sanitetni polkovnik v p., je umrl v Ptujju 8. marca. Rodom je bil iz Novega mesta in kot zdravnik zelo priljubljen.

Franc Reitz, Novomeščan, je umrl na zagrebški kliniki 11. marca. Z bratom je sodeloval v starem urarskem podjetju. Vidna vrzel bo ostala za njim v novomeškem društvenem življenju, kjer ga bodo pogrešali Gasilska četa, kateri je bil poveljnik, Sokol, Strelska družina, Obrtno društvo, Lovsko društvo in dr.

Marica Špornova roj. Grafenauer, zdravnikova soproga, je umrla v Ljubljani 23. marca.

Jernej Pintar, bančni ravnatelj v p., je umrl v Ljubljani 28. marca. Od začetka je sodeloval pri bivši Jadranski banki v Trstu in se kot ravnatelj preselil z njo v Ljubljano.

Pušenjak Vladimir je bil rojen 31. marca 1882 pri Kapeli v severovzhodnih Slovenskih goricač. Gimnazijo je študiral in končal l. 1901. v Mariboru, nato pa je odšel po začasnem študiju prava in filozofije po iniciativi Zadrudne zveze v Celju na zadrudno visoko šolo v Darmstadt, katero je absolviriral kot prvi Slovenec l. 1906. Po krajšem službovanju pri Zadrudni zvezi v Celju je vstopil v službo pri Zadrudni zvezi v Ljubljani in sicer najpreje kot potovalni učitelj, nato pa kot revizor in višji revizor. Ko je bil l. 1908. ustanovljen pod predsedstvom dr. A. Korošca v Mariboru poseben štajerski oddelek Zadrudne zveze v Ljubljani, je postal Pušenjak njegov vodja in to ostal do svoje smrti dne 23. aprila l. 1936. Pod Pušenjakovim delovnim vodstvom se je zadrudništvo na Slov. Štajerskem široko razmahnilo ter je organizacija Zadrudne zveze v Ljubljani dosegla premoč nad Zadrudno zvezo v Celju. L. 1908. je bilo v mariborskem oddelku ljubljanske Zadrudne zveze organiziranih 83 zadrug, danes, ob njegovi smrti, pa jih je 287 in to: 177 hranilnic in posojilnic, 30 nabavljajalnih, 7 mlekarskih, 14 živinorejskih, 7 kmetijskih strojnih, 5 vinarskih, 10 elektrarn, 9 stavbinskih, 8 obrtnih, 4 vodovodne in 16 raznih zadrug. Z dopisi je Pušenjak sodeloval pri »Domovini« in »Slovenskem gospodarju« od visokošolskih let, pozneje pa je prispeval narodnogospodarske in zadrudne članke za »Stražo«, »Slovenca« in za »Narodnega gospodarja«, obenem pa tudi za glasila zadrudništva v Gradcu in na Dunaju. Samostojno je izšlo dvoje njegovih zadrudnozgodovinskih slik (Ljutomerska okrajna posojilnica in kmetijski zadrugi v Rečici v Savinjski dolini) ter šest zadrudnozgodovinskih spisov. Politično je Pušenjak deloval v predvojni dobi v Slov. kmečki zvezi, po vojni pa v Slov. ljudski stranki, za katero je zastopal od 1920—1929 v narodni skupščini slovenjgraško-gornjegrajski volilni okraj in sodeloval zlasti pri proračunskih debatah kot zastopnik Jugoslovanskega kluba. V l. 1929—1931. in od konca l. 1935. do smrti je bil finančni referent mariborskega mestnega sveta. Pred smrtjo je postal član nadzorstva Privilegirane agrarne banke, vendar ga je za izvrševanje nove funkcije prehitela smrt.

August Sušnik, posestnik, brat ljubljanskega kanonika Iv. Sušnika, je umrl, 78 let star, 2. aprila v Škofji Loki. Udejstvoval se je tudi v javnem življenju kot dolgoletni občinski odbornik, nekaj časa kot občinski gerent.

Evgenija Hribar roj. Šumi, vdova po industrialcu Dragotinu Hribarju, je umrla v Ljubljani 3. aprila.

Milko Kramer, brat ministra dr. Kramerja, industrijec, je umrl v Ljubljani 22. marca.

Jos. Deisinger, ugleden trgovec, je umrl v Škofji Loki 17. marca.

Rafael Thaler, lastnik veletrgovine »pri Lukežu«, je umrl 11. aprila v Škofji Loki. Rodom iz Železnikov, je bil brat lani umrlega šentiljskega župana Thalerja. Kljub dolgotrajni težki bolezni je spremljal z zanimanjem vse škofjeloške dogodke. Ustanovil je gasilsko godbo in bil podpornik vsem društvom. Svojo trgovino je povečal posebno s tem, da je zgradil tvornico za odeje in tkanine.

Ana Majdič, vdova po veleindustrijcu in veleposestniku, je umrla v Celju 16. aprila.

Karel Kauschegg je umrl v Ljubljani 18. aprila. Rodom Dolenjec se je v poznejših letih posebno udejstvoval kot priznan gospodarstvenik. Svojo trgovino z železnino je prepustil svojim nastavljenecema, ki sta ustanovila znano tvrdko Schneider & Verovšek. Bil je več let predsednik Ljudske posojilnice. Kot človek je bil silno skromen.

Oton Jeruc, tajnik Mestne hranilnice v Ljubljani, je umrl 21. aprila. Bil je odličen uradnik in med kolegi kakor tudi pri občinstvu zelo priljubljen.

Ana Anžič, roj. Zajc, posestnica in mesarica, je umrla v Ljubljani 29. aprila. Bila je pristna predstavnica uglednih ljubljanskih obrtnic.

Ing. chem. Baltazar Baebler, direktor tvrdke »Isis«, je umrl 30. aprila v Ljubljani. Rojen l. 1880. na Vrhniki, je postal l. 1904. profesor na idrijski realki. L. 1914. je bil

Oton Jeruc

Dr. Anton Schoeppl

Gabrijela Pogačnik

težko ranjen. L. 1917. je bil imenovan za ravnatelja realke v Idriji, odkoder je pa moral uiti pred Italijani, ki so ga dali pod nadzorstvo in ga hoteli konfinirati. Ker ni dobil profesorske službe, se je zatekel v celjsko cinkarno, ki ji je postal ravnatelj, ko je bil ravnatelj Kropač poklican na ljubljansko univerzo. Zadnja leta je bil ravnatelj tvrde »Isis«. V mladih letih je priobčil v raznih listih lirične pesmi, ki razodevajo lepo nadarjenost. Za srednje šole je spisal kemijo.

Dr. Anton Schoeppl vitez Sonnwalden, upokojeni ravnatelj bivše Kranjske hranilnice, je umrl 1. maja v svojem gradiču Vrhovem na Dolenjskem.

Gabrijela vitez Pogačnikova, roj. Jeglič, vdova po prvem predsedniku narodne vlade, je umrla v Podnartu 7. maja.

Jakob Golmajer, sluga Trgovske šole, ki je sodeloval ob njenem napredku od začetka z izredno vestnostjo, je umrl v Ljubljani 9. maja.

Egidij Čeh, upok. profesor trgovske šole v Ljubljani, rodом iz Roča v Istri, je umrl v Ljubljani 12. maja.

Tomaz Einspieler, brat koroškega slovenskega voditelja Andreja Einspielerja, sodni višji svetnik v p., je umrl v Ljubljani 30. aprila. Kot neustrašen borec za pravice slovenskega jezika pred sodnijo je bil pod Elsnerjevim režimom upokojen.

KOMUNALNE VESTI

PRORAČUN NAŠIH AVTONOMNIH MEST

Po zakonu o mestnih občinah, med katere spadajo izmed slovenskih mest poleg Ljubljane še Maribor, Celje in Ptuj, pregleda mestni proračun, ko je o njem razpravljaj in odločil mestni svet, nadzorna oblast, ki ga oceni z materialne in formalne strani, na kar ga predloži finančnemu ministrstvu. Ako finančni minister o njem sploh ne izda odločbe, postane veljaven mesec dni potem, ko je bil predložen.

Letošnji proračuni, ki jih je odobrilo finančno ministrstvo in sicer za Ljubljano z odločbo z dne 26. marca 1936, br. 2980/VII, za Maribor z dne 1. aprila 1936, št. 3218/VII, za Celje z dne 31. marca 1936, br. 3207/VII, za Ptuj z dne 30. marca 1936, št. 3011/VII, pa se predstavljajo sploh v novi, skoraj enotni obliki. Z določbo § 88. zakona o proračunskih dvanajstinah za l. 1935./36. je bila predpisana tehnična sestava proračunov mestnih občin, ki se med dosedanjimi sestavo in sestavo po navedeni zakonski določbi bistveno razlikuje v tem, da proračun ni več deljen na proračun administracije in na proračun gospodarskih podjetij in ustanov, marveč da sta oba ena celota in sta tako tudi v proračunu izkazana. Radi enotnosti pri sestavi mestnih proračunov je zato ministrstvo financ na

osnovi § 88. spredaj omenjenega zakona in § 124. zakona o mestnih občinah predpisalo posebna navodila za sestavo proračuna mestnih občin za leto 1936./37. in ta svoja navodila obširno utemeljilo. V sledečem podamo vodilne misli te utemeljitve.

Ker je občinski proračun v glavnem načrt občinskega gospodarstva za leto dni naprej, mora obsegati za to dobo vse prejemke in vse izdatke, ki se dajo določiti. Najsi je proračun v bistvu le neko določanje, je vendar njegova najvažnejša lastnost ta, da je realen, t. j. da je razlika med preliminiranim in izvršenim proračunom kar moči majhna. Kolikor manjša je ta razlika, tem realnejši, boljši je proračun. Če je ta razlika večja od 10%, velja, da proračun ni dobro sestavljen. Drugo svojstvo proračuna mora biti, da je uravnovešen, t. j. morajo razhodki biti kriti z dohodki. Zato si je treba prizadevati, da ustrezajo dohodki in razhodki v proračunu kar najbolj pravemu stanju stvari. Proračunsko ravnovesje se mora izvesti predvsem s tem, da se znižajo razhodki.

Tudi je treba v občinskem proračunu izvesti načelo enotnosti, ki mu je namen, enakomerno zadostiti vsem občinskim potrebam. Vsem potrebam, za katere se stekajo dohodki v eno občeno blagajno, je treba zadostiti enako, t. j. vsaki po njenem značaju in nujnosti. Tudi mora biti proračun popoln, t. j. treba je vnesti v proračun vse vrste dohodkov in razhodkov v kosmatem (brutto) znesku. Treba pa jih je tudi vnesti po nekem sistemu, ki je najpraktičnejši: proračun mora biti pregleden. Zato je izdelalo ministrstvo poseben obrazec, ki naj omogoča lahek pregled proračuna. Končno mora biti proračun tudi praktičen, ker že s samim svojim izvrševanjem učinkuje na knjigovodstvo, ki naj zapisuje tudi njegovo najmanjšo izvršitev.

Po § 116. zakona o mestnih občinah se začne proračunsko leto dne 1. aprila, konča se pa dne 31. marca naslednjega leta, računsko leto se pa začne hkratu s proračunskim in se konča dne 31. avgusta naslednjega leta. Ta navodila so sicer primerna za administracijo, ni jih pa mogoče vzdržati pri podjetjih, ki se morajo voditi po trgovskih, nebirokratičnih načelih.

Proračuni avtonomnih mest izkazujejo za l. 1936./37. enako vsoto izdatkov in dohodkov, ker so uravnovešeni, in sicer:

1. Ljubljana	Din 103,589.542'—
2. Maribor	„ 56,866.550'—
3. Celje	„ 14,709.952'—
4. Ptuj	„ 2,273.590'—

Ako zaokrožimo prebivalstvo Ljubljane (kar veljaj sploh v sledečih izvajanjih) na 85.000 oseb, Maribora na 35.000, Celja na 18.000 in Ptuja na 5000, odpade od proračuna na glavo prebivalca:

v Ljubljani 1218 Din, v Mariboru 1625 Din, v Celju 817 Din in v Ptuju 455 Din.

Ker pa odpade od proračuna na podjetja, in sicer:

a) za osebne izdatke
v Ljubljani 4,173.997 ali na glavo prebivalca 49 Din
v Celju 684.668 38 Din
v Mariboru 2,526.180 72 Din
(v Ptuju niso posebej izkazana);

b) za stvarne izdatke pa:
v Ljubljani 41,263.769 oz. 485 Din, skupaj 534 Din
v Mariboru 30,442.290 oz. 870 Din, skupaj 942 Din
v Celju 5,940.946, oz. 330 Din, skupaj 368 Din
(v Ptuju ni posebej izkazano);

znaša torej čisti administrativni proračun brez podjetij:

za Ljubljano	Din 58,151.776 ali 684 Din na glavo
za Maribor	„ 23,898.080 ali 683 Din na glavo
za Celje	„ 8,084.338 ali 449 Din na glavo
za Ptuj	„ 2,273.590 ali 455 Din na glavo

in se porazdeli po strokah, kakor kažeta sledeči tabeli o izdatkih in dohodkih.